

***Archivaria: The Journal of the Association of Canadian Archivists* br. 83 i 84 (2017).**

Znanstveno stručni časopis udruženja kanadskih arhivista za 2017. godinu već ustaljeno dolazi u dva broja, proljetnom 83 i jesenskom 84. Obuhvaća sveukupno petnaest članaka podijeljenih u, za stalne čitatelje i pratitelje časopisa poznate, rubrike Članci, *Studije iz dokumenata*, *Prikazi stručne literature*, *Prikazi izložbi* te *Savjeti autorima priloga*, s iznimkama rubrike *Nagrada Gordona Doddsa* u broju 83 i rubrike *Bilješke i komunikacija* u broju 84. Ovogodišnji brojevi donose presjek različitih arhivskih tema, među kojima se posebno ističu one vezane uz elektroničko gradivo i arhive u e-formatu.

Tako proljetni broj 83 otvara metodološki jasno strukturirani članak *The Meaning of Publication in Canadian Copyright Law: An Archival Perspective* (“Važnost objavljivanja u kanadskom autorskom pravu: Arhivska perspektiva”) Jean Dryden o značenju procesa i pojma objavljivanja u kanadskom autorskom pravu iz perspektive arhiva i arhivske struke. Autorica bez namjere zbunjivanja čitatelja donosi detaljan pregled važnosti odluke objavljivanja rada po prvi put i paralelno s tim definicije pojma objavljivanja u kontekstu kanadskog Zakona o autorskim pravima. Nenamjerno, pregled otvara probleme i pitanja vezana uz nedorečenosti spomenutog zakona i ukazuje ne mogućnost pojavljivanja još većih, onih vezanih uz značenje definicije i procesa objavljivanja u digitalnom svijetu.

Slijedi rad Marca Bologne *Historical Sedimentation of Archival Materials: Reinterpreting a Foundational Concept in the Italian Archival Tradition* (“Povijesna sedimentacija arhivskog materijala: nova interpretacija temeljnog koncepta u talijanskoj arhivskoj tradiciji”), čija je osnovna potka termin (arhivska) sedimentacija, koja obuhvaća mišljenje kako fondovi i zbirke u arhivima nisu proizvod nastao zahvaljujući aktivnostima vlastitih stvaratelja, nego zahvaljujući kontinuiranim aktivnostima generacija vlastitih korisnika i skrbnika (arhivista). Taj članak izvorno je objavljen u zborniku *Archivistica: Teorie, metodi, pratiche* urednica Linde Giuva i Marije Guercio iz 2014. godine, te je prilagođen čitateljima *Archivariae* i preveden od strane Gabrielle Sonnewald.

Susanne Belovari se u članku *Historians and Web Archives* (“Povjesničari i mrežni arhivi”) osvrće na mrežne arhive koji postoje od 1991. i pokušavaju sačuvati dio javnog Interneta. Ističe kako ne postoji aktivna, odnosno aktivnija grana povijesti koja bi se bavila proučavanjem povijesti Interneta, iako su u njegovu arhivu skupljene velike količine podataka. Ti sačuvani podatci ipak “golicaju” mali, ali bitan broj povjesničara i potiču ih na ishođenje stipendija i financijskih sredstava putem posebnih programa s ciljem razvoja projekata koji bi omogućili postavljanje temelja metodološkim i tehničkim pristupima istraživanja istih.

Rad *Rethinking Archives as Digital: The Consequences of „Paper Minds“ in Illustrations and Definitions of E-archives* (“Promišljanje arhiva kao digitalnih: posljedice ‘papirnatih umova’ u ilustracijama i definicijama e-arhiva”) autorica Ann-Sofie Klareld i Katarine L. Gidlund ukazuje na probleme vezane uz organizaciju i funkcioniranje digitalnih arhiva proizšlih iz činjenice da organizacije i promišljanje njihova funkcioniranja diktiraju arhivski stručnjaci “odrasli” u analognom sustavu, tj. analognoj administraciji. Rad otvara mnoga pitanja čiji odgovori jasno daju do znanja kako što prije treba mijenjati postojeća mišljenja i praktično stanje stvari kako bi se efikasnije stiglo do konačnog cilja, sveobuhvatnog digitalnog arhiva.

Allison Mills u članku *Learning to Listen: Archival Sound Recordings and Indigenous Cultural and Intellectual Property* (“Učiti kako slušati: Arhivski zvučni zapisi i kulturno i intelektualno vlasništvo starosjedilaca”) otvara pitanje intelektualnog vlasništva nad nosačima zvuka na kojima su sačuvane priče i pjesme starosjedilačkih naroda snimljene u 19. i početkom 20. stoljeća u etnografske svrhe. Naime, arhivisti se prilikom pokušaja objavljivanja navedenih zapisa susreću s problemom neustupljenih intelektualnih prava nad istima od strane starosjedilačkih govornika. Detaljna analiza tog problema u članku ne nalazi rješenje, jer se koncepti i protokoli starosjedilačkoga kulturnog i intelektualnog vlasništva ne poklapaju sa “zapadnjačkim” zakonima i protokolima o istom, ali sugerira i predlaže prvi korak u tom smjeru, otvaranjem dijaloga o tom problemu i toj temi između skrbnika nad gradivom i sljednika ljudi koji su oralno svjedočili o svojim običajima.

Broj zatvara rad *Shrouded History: The Canadian Film and Photo Unit, Records Creation, Reuse, and the Recontextualizing of „Lost“ Audiovisual Heritage* (“Zamagljena povijest: Kanadska filmska i foto jedinica, stvaranje zapisa, ponovno korištenje i (re)kontekstualizacija ‘izgubljene’ audiovizualne baštine”) Sarah Cook, koja želi ukazati na važnost uvjeta čuvanja gradiva u spremištima kroz primjer audiovizualnoga i konvencionalnoga gradiva nastaloga radom kanadske vojne filmske i fotografske jedinice za sudjelovanja u Drugom svjetskom ratu. Gradivo je po raspuštanju jedinice i dalje javno korišteno, te je prešlo u skrbništvo tadašnjeg Javnog arhiva Kanade. Međutim, 1967. zbog neadekvatnih uvjeta čuvanja izgorjelo je u požaru spremišta u kojem se nalazilo. Dvije godine kasnije arhivisti tada osnovanog Nacionalnog filmskog, televizijskog i zvukovnog arhiva pokušali su preko drugih nacionalnih institucija i kolekcionara presnimiti i tako ponovno objediniti izgorjelo “ratno” audiovizualno gradivo.

Članak *Heather MacNeil Catalogues and the Collecting and Ordering of Knowledge (II): Debates about Cataloguing Practices in the British Museum and the Forebears of the Public Record Office of Great Britain* (“Katalozi i prikupljanje i organizacija znanja (II): Rasprave o praksama katalogiziranja u Britanskom muzeju i o prednicima Public Record Officea Velike Britanije”) otvara jesenski 84. broj časopisa *Archivaria* i nadovezuje se na prošlogodišnji članak istoimenog naslova izišao u broju 82. Za razliku od prvog dijela, nastavak je pisan sa svrhom pružanja uvida

u to kako su socijalne i kulturne “sile” pomogle strukturiranju modernog poimanja kataloga i kataloških praksi kroz kronološki pregled (18.-19. stoljeće) suradnje britanskih knjižnica, arhiva i muzeja u njihovim odnosima prema opisu gradiva i pregledu vlastitih opisnih praksi.

Rad *Everything Old Is New Again: The Evolution of Generic Appraisal at Library and Archives Canada* (“Sve staro je ponovno novo: Evolucija generičkog vrednovanja u Knjižnicama i Arhivima Kanade”) autorice Rebece Giesbrecht i Jenne Murdock Smith donose rezultate istraživanja učinkovitosti postupka makrovrednovanja registraturnoga i arhivskoga gradiva kanadskih državnih i javnih institucija provedenog u razdoblju 2009.-2015. godine s ciljem utvrđivanja njegova poboljšanja. Makrovrednovanje je postupak vrednovanja zapisa temeljen na procjeni važnosti njihova stvaratelja, razlozima njihova stvaranja, kontekstualnim razlozima nastanka, no ne i njihovoj informacijskoj vrijednosti gdje se sukladno dobivenim “inputima” pristupa njihovu trajnom čuvanju ili izlučivanju. Provedeno istraživanje je suprotno očekivanjima ukazalo na dugotrajnost tog procesa, zbog čega su autorice članak zaključile prijedlozima o njegovu ubrzanju i poboljšanju.

Ricardo L. Punzalan, Diana E. Marsh i Kyla Cools u članku *Beyond Clicks, Likes and Downloads: Identifying Meaningful Impacts for Digitized Ethnographic Archives* (“Iza klikova, lajkova i preuzimanja: identificiranje smislenih utjecaja za digitalizirane etnografske arhive”) analiziraju utjecaj dostupnosti digitaliziranih predmeta i zapisa etnografske prirode sjevernoameričkih knjižnica, arhiva i muzeja na kulturnu razmjenu i svijest o kulturnoj vrijednosti spomenutih predmeta i zapisa kako na korisnike (posebno članove starosjedilačkih društava), tako i na predmetne stručnjake.

Rad *Meaning-Making and Memory-Making in the Archives: Oral History Interviews with Archives Donors* (“Činjenje mišljenja i činjenje sjećanja u arhivima: Usmeni intervjui s arhivskim darovateljima) Carmen Ruschensky donosi rezultate još jednog istraživanja, odnosno pilot projekta nazvanog “Ponovno povezivanje zapisa sa živućim glasovima: intervjui govorne povijesti (*oral history*) s arhivskim donatorima”, provedenoga na Sveučilištu Concordia, putem kojih želi istaknuti utjecaj oralne povijesti na način i strukturiranje određenog fonda, te činjenicu kako arhivisti više nisu samo skupljači, obrađivači i skrbnici arhivskoga gradiva, nego i aktivni tvorci arhivske baštine.

Članak Toma Beltona *From Meteorological Registers to Climate Data: Information Gathering in the Early Years of the Meteorological Service of Canada* (“Od meteoroloških registara do klimatskih podataka: Prikupljanje informacija u ranim godinama kanadske meteorološke službe”) daje pregled utjecaja prakse bilježenja meteoroloških podataka utemeljitelja kanadske/britanske sjevernoameričke meteorološke službe, Georgea Templemena Kingstona i Josepha Henryja, na ustanovljenje meteorološkog registraturnog sustava istražujući oformljene obrasce i njihove popratne upute.

Izvješće *He Tohu* autorice Lillie Le Dorré o otvaranju nove trajne izložbe *He Tohu* u Nacionalnoj knjižnici Novog Zelanda u Wellingtonu s rokom trajanja od 25 godina, i njezinu sadržaju/eksponatima i prostoru u kojem su izloženi, zatvara jesenski broj časopisa *Archivaria*.

Unutar rubrike *Prikazi stručne literature*, u oba broja prikazano je sedam knjiga. U broju 83 Catherine MacArthur Falls prikazala je knjigu Davida Houstona Jonesa *Installation Art and the Practices of Archivalism*, Lisa Snider prikazala je knjigu Stevea Marksa *Module 8: Becoming a Trusted Digital Repository*, Colleen Skidmore prikazala je knjigu urednika Costanze Caraffae i Tiziana Serena *Photo Archives and the Idea of Nation*. U broju 84 Jonathan Dorey prikazao je drugo izdanje knjige uredničkog dvojca, Heather MacNeil i Terryja Eastwooda *Currents of Archival Thinking*, Steven Maynard prikazao je knjigu *Evidence and the Archive: Ethics, Aesthetics and Emotion* uredničkog dvojca Katherine Biber i Trish Luker, Rebecka T. Sheffield prikazala je izdanje uredničkog trojca Anne J. Gilliland, Sue McKemmish i Andrewa J. Laua *Research in the Archival Multiverse*, a Alexandra Wieland prikazala je knjigu Sonje Luehrmann *Religion in Secular Archives: Soviet Atheism and Historical Knowledge*.

U rubrici *Prikazi izložbi* doneseni su pregledi četiri izložbe. U broju 83 Rodney G. S. Carter prikazao je izložbu *Treasures and Tales: Queen's Early Collection* Centra Agnes Etherington Art iz Kingstona. U broju 84 Jodi Aoki prikazala je izložbu *Arresting Images: Mug Shots from the OPP Museum* Muzeja i arhiva Peterborough, Rachel Lobo prikazala je izložbu *Free Black North* Umjetničke galerije u Ontariju, a Shyla Seller prikazala je izložbu *Hank Bull: Connexion* Umjetničke galerije Burnaby.

U rubrici *Nekrolozi* broja 83 Cara Downey, Kathryn Lagrandeur i Sharon Smith prisjetile su se kolegice Kare Ann Quann (1971.-2016.), arhivistice Knjižnica i Arhiva Kanade (LAC).

Ivana Kuhar